

Звіт про повторне відстеження результативності Змін до Положення про порядок здійснення уповноваженими банками операцій за документарними акредитивами в розрахунках за зовнішньоекономічними операціями

Положенням про порядок здійснення уповноваженими банками операцій за документарними акредитивами в розрахунках за зовнішньоекономічними операціями, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 03.12.2003 № 514 (далі – Положення) визначається порядок відкриття, авізування, супроводження, виконання та закриття документарних акредитивів, що здійснюють уповноважені банки для будь-яких фізичних чи юридичних осіб, представництв юридичних осіб-нерезидентів під час їх розрахунків за договорами з нерезидентами, оформленими відповідно до вимог законодавства України та/або для власних потреб.

З метою врегулювання питання щодо порядку здійснення уповноваженими банками операцій за резервними акредитивами були розроблені Зміни до Положення, затверджені Постановою Правління Національного банку України від 27.01.2006 № 25 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 14.02.2006 за № 134/12008 (далі – Зміни).

Вищезазначені Зміни були розроблені відповідно до вимог Декрету Кабінету Міністрів України від 19.02.93 № 15-93 “Про систему валютного регулювання і валютного контролю”, Законів України “Про Національний банк України”, “Про банки і банківську діяльність”, “Про зовнішньоекономічну діяльність”, Уніфікованих правил та звичаїв для документарних акредитивів, розроблених Міжнародною торговельною палатою (з 1 січня 1994 року запроваджені Міжнародною торговельною палатою за № 500, редакція 1993р.), а також діючих Уніфікованих правил “Міжнародна практика Стендбай” ISP98, розроблених Міжнародною торговельною палатою (з 1 січня 1999 року запроваджені Міжнародною торговельною палатою за № 590, редакція 1998р.), які на даний час в Україні не ратифіковані.

Ціллю прийняття Змін було врегулювання питання щодо порядку проведення уповноваженими банками операцій за резервними акредитивами. Також Змінами було врегульовано таке: проведення банком операцій з негоціації (купівлі або врахування переказного векселя (тратти)) проти документів, передбачених умовами акредитива; унесення змін та/або доповнень до умов експортного акредитива; дострокового припинення дії експортного акредитива у випадку коли український банк бенефіціара є підтверджуючим банком. Зміни доповнено новою главою стосовно відкриття імпортного акредитива банком-емітентом за дорученням іншого українського банку, а також включено поняття “рамбурсного зобов’язання” та “рамбурсного повноваження”, наданого банком-емітентом рамбурсуючому банку, та інш.

Відповідно до вимог Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” цей нормативно-правовий акт є

регуляторним і стосовно нього послідовно має здійснюватися базове, повторне та періодичне відстеження його результативності.

Базове відстеження результативності цього регуляторного акта було здійснено після набрання ним чинності.

Повторне відстеження результативності регуляторного акта здійснюється через рік після набрання чинності актом або більшістю його положень, але не пізніше ніж через два роки, якщо рішенням регуляторного органу, який прийняв цей регуляторний акт, не встановлено більш ранній строк.

Виконання заходів з базового та повторного відстеження результативності регуляторного акта здійснювалося Департаментом платіжних систем Національного банку України, який був головним розробником цього документа і до компетенції якого належать питання, що ним регулюються.

Для відстеження результативності регуляторного акта використовувалися дані опитування вибіркової сукупності респондентів у письмовій формі.

Участь у проведенні повторного опитування брали 7 банків, серед яких: ВАТ “Укрексімбанк”, АК Промінвестбанк, АКБ “Укрсоцбанк”, ЗАТ “ОТП”, ВАТ КБ “Хрещатик”, АКБ “ТАС-Комерцбанк”, Перший Український Міжнародний банк, а також клієнти цих банків – юридичні та фізичні особи – наказодавці акредитивів та бенефіціари за акредитивами.

В цілому було опитано **164 респонденти**, серед яких:

72 банківські установи (філії та відділення вищезазначених банків), що складає 43,9 % від загальної кількості опитаних респондентів;

92 наказодавці акредитива (юридичні та фізичні особи) та бенефіціари, що складає 56,1 % від загальної кількості опитаних респондентів.

Опитування проводилось у формі анкети, що містила три питання, відповідь на які передбачала обрання респондентом одного із запропонованих варіантів відповіді.

Крім цього, в анкеті містилося прохання до респондентів надати свої пропозиції щодо покращення норм діючих Змін та зазначити, що саме (які норми), на погляд опитуваних респондентів, в діючому регуляторному акті потребує доповнення.

Відповідно до визначених цілей прийняття нормативно-правового акта респондентам було запропоновано відповісти на такі запитання:

1. Чи допомагають вам розроблені Національним банком України Зміни у Вашій практичній діяльності з операціями за документарними акредитивами?

2. Чи сприяли норми діючих Змін до збільшення кількості відкритих та отриманих документарних акредитивів?

3. На Ваш погляд, діючі Зміни потребують доповнення чи ні?

Згідно з результатами опитування 100 % банків та їх установ, а також майже 86 % опитаних клієнтів банків, що є наказодавцями акредитивів, зазначили, що діючі Зміни до Положення допомагають їм у практичній діяльності при здійсненні операцій за документарними акредитивами. В той же час, більше 14 % наказодавців акредитивів зазначили, що Зміни не допомагають їм у практичній діяльності. Це пов'язано перш за все з тим, що

норми цих Змін безпосередньо клієнтами банків, що є наказодавцями акредитивів, використовуються не так часто, як банками.

Стосовно того чи сприяють норми діючих Змін до збільшення кількості відкритих та отриманих документарних акредитивів, то можемо зазначити, що 72 % опитаних банків та 62 % наказодавців акредитивів відзначили, що норми діючих Змін сприяли збільшенню кількості відкритих та отриманих документарних акредитивів. В той же час, 28 % опитаних банків та 25 % наказодавців акредитивів відзначили, що норми діючих Змін не в повній мірі сприяли збільшенню кількості проведених операцій, а 12 % наказодавців акредитивів не відповіли на це запитання взагалі. Серед причин, які зумовили таку ситуацію 14% банків зауважили, що окрім існуючих Змін до Положення керуються також Уніфікованими правилами та звичаями для документарних акредитивів, розробленими Міжнародною торговельною палатою (з 1 січня 1994 року запроваджені Міжнародною торговельною палатою за № 500, редакція 1993р.), та Уніфікованими правилами “Міжнародна практика Стендбай” ISP98, розробленими Міжнародною торговельною палатою (з 1 січня 1999 року запроваджені Міжнародною торговельною палатою за № 590, редакція 1998р.).

Щодо того, чи потребують діючі Зміни до Положення доповнень, то зазначаємо, що від банків та наказодавців акредитивів таких пропозицій не надходило.

Також зазначаємо, що у 2006 році порівняно з 2003 роком (рік, коли Положення було затверджене Правлінням НБУ) обсяги використання операцій за документарними акредитивами значно зросли. Так, за **імпортними акредитивами в іноземних валютах** (гривневий еквівалент за всіма видами валют): темп приросту кількості у 2006 році порівняно з 2003 роком (додаток 1) склав 55,68 %, а по сумі темп приросту склав – 361,24 %; за операціями в національній валюті, що здійснюються клієнтами банків України з країнами СНД та Балтії: темп приросту кількості склав відповідно 30,77%, а по сумі темп приросту склав – 641,33 %; за операціями в національній валюті, що здійснюються клієнтами банків в межах України (додаток 2): темп приросту кількості склав відповідно 1905,1%, а по сумі темп приросту склав – 651,83 %.

За **експортними акредитивами в іноземних валютах** (гривневий еквівалент за всіма видами валют): темп приросту кількості у 2006 році порівняно з 2003 роком (додаток 1) склав 10,76 %, а по сумі темп приросту склав – 77,96 %; за операціями в національній валюті, що здійснюються клієнтами банків України з країнами СНД та Балтії: темп приросту кількості склав відповідно 220 %, а по сумі темп приросту склав – 2068,18 %; за операціями в національній валюті, що здійснюються клієнтами банків в межах України (додаток 2): темп приросту кількості склав відповідно 1037,78%, а по сумі темп приросту склав – 535,15 %.

На підставі результатів повторного відстеження результативності Змін можна зробити висновок, що в цілому шляхом впровадження цього нормативно-правового акта вдалося досягти визначених цілей. Однак,

остаточний висновок з цього приводу буде зроблено за результатами періодичного відстеження результативності регуляторного акта.

В.о. Голови

П. М. Сенищ

ПОГОДЖЕНО

Виконавчий директор з питань
платіжних систем та розрахунків

_____ В.М. Кравець

(підпис)

“ _____ ” _____ 2007 року

Документарні акредитиви в іноземних валютах (млн.грн)

Документарні акредитиви	2003 рік		2004 рік		2006 рік		Темп зростання, % 2003/2006		Абсолютний приріст		Темп приросту, %	
	кількість	сума млн.грн	кількість	сума млн.грн	кількість	сума млн.грн	кількості	суми	кількості	суми	кількості	суми
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
імпортні акредитиви: - в іноземних валютах (грн. еквівалент)	2155	3879,12	2317	6099,8	3355	17892,24	155,68	461,24	1200	14013,12	55,68	361,24
- в національній валюті (з країнами СНД та Балтії)	26	7,5	7	15,8	34	55,6	130,77	741,33	8	48,1	30,77	641,33
експортні акредитиви: - в іноземних валютах (грн. еквівалент)	1980	5210,2	1870	7628,75	2193	9272,28	110,76	177,96	213	4062,08	10,76	77,96
- в національній валюті (з країнами СНД та Балтії)	5	1,1	13	6,1	16	23,85	320	2168,2	11	22,75	220	2068,2

Показники **колонки 8** відповідають - показникам колонки 6 “/”показники колонки 2 “х” 100

Показники **колонки 9** відповідають - показникам колонки 7 “/”показники колонки 3 “х” 100

Показники **колонки 10** відповідають - показникам колонки 6 “-”показники колонки 2

Показники **колонки 11** відповідають - показникам колонки 7 “-”показники колонки 3

Показники **колонки 12** відповідають – (показникам колонки 6 “/”показники колонки 2 “х” 100) – 100

Показники **колонки 13** відповідають – (показникам колонки 7 “/”показники колонки 3 “х” 100) – 100

Документарні акредитиви в національній валюті, що здійснюються клієнтами в межах України (млн.грн)

Документарні акредитиви	2003 рік		2004 рік		2006 рік		Темп зростання, % 2003/2006		Абсолютний приріст		Темп приросту, %	
	кількість	сума млн.грн	кількість	сума млн.грн	кількість	сума млн.грн	кількості	суми	кількості	суми	кількості	суми
імпортні акредитиви:	118	163,6	1283	367,68	2366	1230,0	2005,1	751,83	2248	1066,47	1905,1	651,83
експортні акредитиви:	135	103,1	101	79,68	1536	654,84	1137,78	635,15	1401	551,74	1037,78	535,15

Показники **колонки 8** відповідають - показникам колонки 6 “/”показники колонки 2 “х” 100

Показники **колонки 9** відповідають - показникам колонки 7 “/”показники колонки 3 “х” 100

Показники **колонки 10** відповідають - показникам колонки 6 “-”показники колонки 2

Показники **колонки 11** відповідають - показникам колонки 7 “-”показники колонки 3

Показники **колонки 12** відповідають – (показникам колонки 6 “/”показники колонки 2 “х” 100) – 100

Показники **колонки 13** відповідають – (показникам колонки 7 “/”показники колонки 3 “х” 100) – 100

